

Parca memòria

El pas de Francisco Pérez de los Cobos per les universitats de les Illes Balears i Catalunya, després de passar per la de València, es pot considerar discret, si tenim en compte que no deixa accions públiques notòries i l'únic professor de la Facultat de Dret de l'Autònoma de Barcelona que ha volgut fer declaracions sobre ell, dels catorze consultats per aquest setmanari, l'ha qualificat senzillament de "cordial". En aquesta universitat catalana es va estar uns deu anys, entre el 1997 i el 2007, en el Departament de Dret de la Salut.

En la Universitat de les Illes Balears (UIB) s'hi va estar cinc anys, del 1992 al 1997, de primer com a professor i a partir del 1994 com a catedràtic de dret del treball i la seguretat social; els darrers dos anys, va ser degà de la Facultat de Dret.

En el Departament de Dret de la Salut de l'Autònoma de Barcelona, va coincidir amb Javier Thibault, actual director general d'Ocupació, amb el qual l'unia una forta amistat, segons un professor de la Facultat. La seva relació va continuar perquè "van marxar junts" de l'Autònoma. Efectivament, la següent parada de tots dos va ser la Complutense de Madrid, on Pérez de los Cobos va dirigir la tesi de Thibault, segons el diari *El País*. Tots dos van signar llibres junts, el primer dels quals va ser *El teletrabajo en España. Perspectiva jurídico-laboral* (2001), fins que Pérez de los Cobos va ser nomenat magistrat del Tribunal Constitucional (TC) el 2010. Segons diverses fonts, el president actual d'aquesta institució va tenir un paper destacat en el nomenament de Thibault com a director general d'Ocupació del govern popular el gener del 2012. Per a molts, Pérez de los Cobos és el veritable inductor de la reforma laboral, tot i que Thibault figura com a autor material. Hom diria que, si Pérez de los Cobos no deixa la presidència del TC, la constitucionalitat d'aquesta reforma sembla garanti-

El president del Tribunal Constitucional, Francisco de Asís Pérez de los Cobos Orihuel, va passar discretament per la Universitat de les Illes Balears i l'Autònoma de Barcelona, tot i que els seus textos no jurídics (el llibre d'aforismes 'Parva memoria' o la seva opinió sobre l'Estatut expressada en un discurs del 2005) revelen la seva incomoditat i un menyspreu latent.

da, per molt que sigui qüestionada per bona part de l'oposició.

Llops amb pell de xai. Tot i que ara és públic que Pérez de los Cobos era militant del PP quan va ser a l'Autònoma de Barcelona, el llavors catedràtic no es va fer visible dins del capítol català d'aquest partit. Els seus contactes, com s'ha fet públic en diversos mitjans de comunicació, eren alts càrrecs del PP espanyol, com Celia Villalobos, amb la qual manté contacte des de 1992, com a mínim. Posteriorment, quan Pérez de los Cobos vagi a la Comissió de Nomenaments del Senat a defensar el seu nomenament com a magistrat del TC, Villalobos el

Francisco Pérez de los Cobos, a la dreta, el 12

portarà de braç, encara que aquesta és una deferència que no és gaire habitual en aquesta mena d'actes, en què el nomenat ha de semblar imparcial, a més de ser-ho.

Aquell dia, com es veu en el "Diari de sessions" del 6 d'octubre de 2010, Pérez de los Cobos farà afirmacions que no semblen les del jove que a disset o divuit anys esquinçava la Constitució com si es tractés d'un llibre empestat (vegeu el reportatge anterior): "En la meua formació de jurista —deia— la Constitució ha estat *ab initio* la clau de volta. Recordo ara amb nostàlgia i emoció les classes que sobre el nou text constitucional ens va impartir a primer de dret [només un any després

de gener del 2011, quan va ser nomenat magistrat del TC. Al mig, la presidenta del TC en aquell moment: María Emilia Casas.

d'esquinçar el nou paper] a la Facultat de Dret de València, qui avui és una de les lletrades amb més antiguitat...”

I encara afegia: “A parer meu, l'absència d'una veritable tradició constitucional de base –cal recordar que a les facultats de dret durant el franquisme s'explicava ciència política o història del constitucionalisme– ha estat un llast, en bona mesura, de la Constitució durant els primers anys de la seva vigència”.

A la Comissió de Nomenaments del Senat hi havia dos catalans, Jordi Vilajoana (CiU) i el republicà Carles Bonet (Entesa Catalana de Progrés), que li van donar la benvinguda. Vilajoana ho va fer d'aquesta manera: “Vostè

diu que interpreta la Constitució com un marc ampli de coincidències. És un concepte que jo, repeteixo, comparteixo, i està bé que vostè, que, com deia el meu company, el senyor Zubia, segur que ocuparà un lloc, mantingui aquest criteri i, a més, pugui estendre'l dins del Tribunal Constitucional”. Vilajoana hi va votar en contra, però va deixar clar que era una qüestió de procediment, no d'idoneïtat del candidat: “Estic segur que farà una gran tasca dins del Tribunal Constitucional”.

El senador d'ERC Carles Bonet, que es va abstenir en la votació, ho justificava així: “Espero que no s'entengui la nostra abstenció com a demèrit dels mèrits del candidat, sens dubte una

persona ben capacitada per a fer una bona funció en el Tribunal Constitucional. (...) No obstant això, vull destacar que considerem que el candidat és idoni”.

La Comissió de Nomenaments no va fer cap pregunta al candidat Pérez de los Cobos.

El “marc ampli” de la Constitució.

Allò que Pérez de los Cobos entenia per *marc ampli de coincidències* respecte a la Constitució ho havia explicitat cinc anys abans en donar el seu parer sobre l'Estatut de Catalunya, aprovat el 30 de setembre d'aquell any en el Parlament de Catalunya. En el seu discurs del Dia de la Constitució del 2005 al seu poble

Al mig, Pérez de los Cobos el 2000, quan era catedràtic de l'Autònoma. A la foto, en la presentació de la memòria del Consell Econòmic i Social, amb Carpio (dreta) i Fernández de Frutos.

natal de Iecla, Pérez de los Cobos ja criticava l'Estatut de Miravet. Aquella proposta de reforma de l'Estatut vigent era un atemptat a la Constitució, segons Pérez de los Cobos: “El text de reforma de l'Estatut representa un desafiament a l'estabilitat institucional i no conec cap jurista digne de tal nom que s'atreveixi a afirmar la idea contrària. El text modifica la concepció institucional de l'estat, altera profundament la distribució de competències entre l'estat i les comunitats autònomes, despulla l'estat de les seves a Catalunya i ataca el model de finançament que estableix contra la solidaritat interterritorial partint de l'argument falaç que qui paga els impostos són els territoris i no els ciutadans”.

Pérez de los Cobos afegia que ell era considerat català per residir a Catalunya i criticava que els catalans volguessin ser més solidaris amb els catalans que amb els del poble de Iecla, on feia el discurs: “Per l'Estatut jo sóc català perquè encara tinc el domicili fiscal a Catalunya i, com a català, vull ser més solidari amb els ciutadans de Barcelona o amb els de Vilanova i la Geltrú que amb els de Iecla, que al cap i a la fi és el meu poble”.

Després d'aquesta crítica tan allunyada del localisme, Pérez de los Cobos reclamava canvis “substancials” en aquell text, de manera que anunciava la sentència del TC sobre la llei aprovada pel Congrés i el Senat, i en el referèndum del 2006: “Sigui com vulgui, si el text s'aprova sense reformes substancials, s'haurà consumat, a més, una profunda mutació constitucional defugint el procediment que té la Constitució mateixa per a la reforma, i que estableix el títol vuitè, la qual cosa és –no puc ocultar-ho– molt greu.”

'Parva memoria'. Un any després del discurs de Iecla, Pérez de los Cobos va publicar a l'editorial valenciana Tirant lo Blanch *Parva memoria*, un-

“Per l'Estatut –criticava Cobos– jo sóc català perquè encara tinc el domicili fiscal a Catalunya”

llibre brevíssim d'aforismes –en contra del que suggereix el títol– on menysté catalans i mallorquins, ciutadans dels darrers llocs on havia viscut i exercit de catedràtic –de fet, encara estava a l'Autònoma de Barcelona–. En aquesta obra, força pretensiosa però d'escàs valor literari, s'hi barregen frases presesament filosòfiques o enginyoses, reflexions sobre el dret o la literatura, entre les quals hi ha: “El rostre és una acusació”, “Trist és el destí del polític: viure pendent del periòdic” o “La Universitat és una fira de vanitats petita”.

Tot i que l'autor defuig, en general, escenaris propers –no esmenta Iecla ni Espanya–, dedica alguna màxima als mallorquins i catalans: “El mallorquí veu en el seu propi interès una fatalitat, quelcom inevitable de què no es pot escapar: ‘I jo què hauria de fer?’” –aquesta darrera frase surt en català a l'original–; “Els diners són el bàlsam racionalitzador de Catalunya”; “Quan un català està satisfet, ho expressa dient ‘A mi, ja em va bé’” i “No hi ha a Catalunya cap acte polític digne de tal consideració sense una o més manifestacions d'onanisme”.

El llibre conté uns altres aforismes que ataquen ideologies (“L'única ideologia capaç de seguir produint malsons és el nacionalisme”) o sembla que les disculpen, tot i que podrien ser cínicament autocrítiques: “No és que els espanyols siguem antibel·licistes, és que les guerres que realment ens agraden són les civils”.

Pérez de los Cobos defensava la innocència d'aquests aforismes al diari *El País*: “Jo sóc crític amb el nacionalisme en general i no amb un de particular. He viscut vuit anys a Catalunya i només he fet aforismes en contra dels actes del nacionalisme català. Espero que això no tingui conseqüències per al meu nomenament en el Constitucional perquè això seria treure les coses de mare.”

I no en va tenir cap.

Com diu el prologuista de la *Parva memoria*, Cristòbal Serra: “Potentíssimes són les anàlisis d'aquesta ment lúcida, que deixa de banda a estones l'expressió figurada en benefici del sondeig mental”.

Àlex Milian